

Klimat- och näringslivsdepartementet,
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remissen Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet (SOU 2024:11)

Er beteckning: KN2024/00755

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Jönköpings län lämnar inga synpunkter angående föreslagna förändringar i terrängskörningslagen, terrängskörningsförordningen samt ändring i lagen om Sveriges ekonomiska zon. Detsamma gäller förändringar i miljöbalken som rör förändringar kopplat till Sveriges ekonomiska zon.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna förändringar i övriga aktuella lagar och förordningar.

Länsstyrelsens synpunkter per kapitel och avsnitt i utredningen

Nedan lämnar Länsstyrelsen synpunkter på vissa kapitel där vissa detaljer vill lyftas fram.

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att det är lämpligt att regeringen i vissa fall ska kunna pröva en verksamhet eller åtgärd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken, då verksamheten är av sådan karaktär som beskrivs i utredningen. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att expertmyndigheter med lokalkännedom blir involverade i bedömningarna av verksamhetens eller åtgärdens påverkan.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna tillägg i 6 kap. miljöbalken gällande undantag från MKB-direktivet. Länsstyrelsen är positiv till att MKB-direktivet implementeras och tydliggörs så som utredningen föreslår.

Länsstyrelsen instämmer i utredarens bedömning att förslaget leder till en mer enhetlig hantering gällande överprövningsinstans och att det stärker rättsväsendets oberoende från politiken.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna ändringar i 17 kap. miljöbalken som tydliggör inom vilken tid som regeringen kan förbehålla sig prövningen av tillståndsärenden.

1.2 samt 1.5 Förslag till lag om ändring i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen

Eftersom dessa förslag till allra största del berör skoterleder samt tillfälliga skoterförbud till skydd för renar anser sig Länsstyrelsen i Jönköpings län inte berörd eller ha tillräcklig kännedom för att kunna uttala sig. Länsstyrelsen lämnar därför inga synpunkter.

1.3 samt 1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

Eftersom Jönköpings län inte har någon kust anser sig Länsstyrelsen i Jönköpings län inte berörd eller ha tillräcklig kännedom för att kunna uttala sig. Länsstyrelsen lämnar därför inga synpunkter.

1.6 samt 1.8 Förslag till förordning om ändring i nationalparksförordningen och förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen tillstyrker även förslagen att domstolar, i stället för regeringen, ska vara överprövningsinstans för områdesskydd i de fall som utredningen föreslår.

Länsstyrelsen håller med utredaren om att majoriteten av överklagade områdesskyddsbeslut rör enskildas rättsbehov. Därför är det en rimlig slutsats att dessa ska prövas i domstol för att säkerställa enskildas rätt att ta tillvara sina intressen genom domstolsprövning.

Länsstyrelsen vill däremot föra fram att det i vissa fall kan bli aktuellt med att överklagandet snarare handlar om en lämplighetsprövning. Speciellt rörande skydd av skog eftersom det i dagsläget pågår ett införande av ett nytt arbetssätt där bildande av skogliga reservat och

dylikt i huvudsak ska ske på frivillig basis. Detta är en politisk styrning, men ingen förändring har skett i gällande lagar och förordningar. Därför är det troligt att det kommer ske ett antal överklaganden framöver där en enskild motsätter sig att marken ska avsättas som områdesskydd, utifrån att denne anser att myndigheten som bildat skyddet inte följer fastslagen politisk riktning. Detta kan bli svårt för domstolarna att ta ställning till eftersom myndigheten alltså haft rätt enligt lag att bilda skyddet. Den proposition (*Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund*) som riksdagen fattade beslut om riktade sig till de myndigheter som är involverade i bildandet av skydd, inte domstolarna. Därför kan den praxis som växer fram gällande intresseavvägningar och äganderätt komma att skilja sig från den politiska riktning som framgår av propositionen.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Länsstyrelsen har inga invändningar mot att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten inte längre ska ha möjlighet att besluta om regeringsprövning enligt 9 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

1.10 Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen

Länsstyrelsen bedömer det som lämpligt att verksamheter och åtgärder som kräver prövning enligt olika lagstiftningar, samprövas i möjligaste mån. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget att regeringen ska kunna pröva alla frågor som är relevanta för bedrivandet av verksamheten eller åtgärden, inklusive artskyddsdispens.

Överlämnande av mål till regeringen (kap. 8)

Länsstyrelsen är positiv till att domstolarna övertar viss prövning från regeringen då det bör ge bäst förutsättningar för likabehandling, effektivitet och hög kvalitet i tillståndsprövningen. Länsstyrelsen håller även med utredaren om att Mark- och miljödomstolen bör vara den instans som beslutar om regeringen ska ges möjlighet att ta över prövningen av ett ärende.

Länsstyrelsen vill betona vikten av att myndigheter som Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, utifrån sin

expertkompetens, ska kunna yrka på behov av regeringsprövning till domstolen. Länsstyrelsen tolkar förslaget som att detta fortsatt kommer att vara möjligt.

Utredningens förslag förstärker tillståndsprövningens oberoende från politisk styrning. Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

Regeringens tillåtlighetsprövning och myndigheters skyldighet att underrätta (kap.9)

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att regeringen kan förbehålla sig prövningen av vissa ärenden. Länsstyrelsen är dock positiv till den tidsfrist (dvs. vid dom/beslut i första instans) som införs angående när regeringen kan förbehålla sig prövningen av ett ärende. Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att mål ska kunna lämnas över till regeringen även i överinstans.

Länsstyrelsen tillstyrker den tidsgräns som föreslås gällande myndigheters och kommuners skyldighet att underrätta regeringen om behovet av att regeringen förbehåller sig prövningen.

Undantag från MKB-direktivet (kap. 10)

Länsstyrelsen tillstyrker att möjligheten till undantag från MKB-direktivet implementeras och tydliggörs så som utredningen föreslår. Behovet av lagstiftning på området är särskilt angeläget i situationer med osäkert omvärldsläge och klimatförändringar.

Länsstyrelsen konstaterar att möjligheten till undantag från miljöbedömning ställer ökade krav på Länsstyrelserna för att kunna bedöma och hantera denna typ av samråd och ansökningar. Flertalet ansökningar om undantag kan behöva hanteras innan praxis etableras av vad som ska anses utgöra "negativ inverkan"/ "betydande negativ inverkan" samt vad som utgör ett "allmänt intresse av synnerlig vikt i detta sammanhang. Företag med tidsbegränsade tillstånd eller som av annat skäl kan hamna i tidsnöd och behöva ett nytt tillstånd kan komma att pröva detta alternativ oavsett hur samhällsviktig verksamheten anses vara. Även om själva beslutet om undantag fattas av regeringen blir det då en fråga för Länsstyrelsen att bedöma om kriterierna kan anses vara uppfyllda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Britt-Marie Benzler med miljöskyddshandläggare Nils Lagerkvist som föredragande. I den

slutliga handläggningen har också länsråd Johan Löwenadler Davidsson, avdelningschef Emma Willaredt och enhetscheferna Ingrid Camper och Håkan Wirén medverkat.